

Н. М. Абдиев^{1*}, М. Д. Бримжанова¹, Х. Е. Рустамова⁴, С. М. Аринова²,
Ш. Д. Джакетаева², К. У. Жолдас³, Н. У. Шинтаева², Ж. Е. Хасенова⁵

ХАЛЫҚҚА ЖОҒАРЫ ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТЕТІН МЕДИЦИНАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ ҚЫЗМЕТІН ЖЕТІЛДІРУ

¹ КЕАҚ «Қазақстан медициналық университеті «ҚДЖСМ»» Алматы қ.

² АҚ «Қарағанды медициналық университеті» Қарағанды қ..

³ АҚ «Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық Қазақ-Түрік Университеті.» Түркістан қ.

⁴ Ташкент мемлекеттік медицина институтының қоғамдық денсаулық кафедрасы (Ташкент, Өзбек-
стан)

⁵ «Облыстық психикалық денсаулық орталығы» ШЖҚ КМК (Қарағанды, Қазақстан)

Нуркен Махамович Абдиев – ҚМУ Қоғамдық денсаулық сақтау кафедрасының қоғамдық денсаулық сақтау мамандығы бойынша 3 курс докторанты. e-mail: abdievnm@gmail.com; тел.: 87755577746

Мақалада Денсаулық сақтау ұйымының алдағы жылға қорытындыны алу үшін ЖТМК (жоғарғы технологиялық медициналық көмек) ұсынуға үміткер денсаулық сақтау ұйымы (оның ішінде ЖТМК белгілі бір түрін көрсетуге алғаш өтініш берген денсаулық сақтау ұйымы) ағымдағы жылғы 15 қыркүйек пен 15 қазан аралығында кешіктірмей растайтын құжаттарды қоса денсаулық сақтау ұйымының ЖТМК ұсынуға сәйкестігіне нысан бойынша медициналық қызметтер көрсету саласындағы мемлекеттік орган ведомствосының аумақтық бөлімшесіне ресурстарды басқарудың ақпараттық жүйесінде электрондық түрде өтінім береді. ЖТМК ұсынуға алғаш рет үміткер денсаулық сақтау ұйымы ағымдағы жылға қорытынды алу үшін осы қағидаларға сәйкес нысан бойынша осы қағидаларда көрсетілген мерзімдерге қарамастан өтінім береді. Денсаулық сақтау ұйымы өтінімде осы қағидаларға сәйкес нысан бойынша ЖТМК көрсететін денсаулық сақтау ұйымдарының сипаттамаларына сәйкестігі туралы мәліметтерді көрсетеді.[6]. Жоғары медициналық технологиялардың орталықтарының жұмыс істей бастауы олардың қызметін қаржылық қамтамасыз ету мен ұйымдастыруға, басқа медициналық мекемелермен өзара әрекеттесуге байланысты бірқатар шешілмеген мәселелермен байланысты, соның ішінде. науқастарды оңалтуды қамтамасыз ету кезінде жоғары медициналық технологиялар саласындағы қызметтерді стандарттау, жоғары медициналық технологиялар орталықтарын жарақтандыру және кадрлармен қамтамасыз ету және т.б. мәселелері де шешімін таппай отыр.[2]. 2020 жылы «Денсаулық» бағдарламасын жүзеге асыру мақсатында Қарағанды облысында тұратын 416 науқас ЖТМК (жоғарғы технологиялық медициналық көмек) алды. 2021 жылы «Денсаулық» бағдарламасын орындау барысында ЖТМК дамыту Қарағанды облысының денсаулық сақтау жүйесінде және Қазақстан Республикасының басқа аумағында квота берілу арқылы орналасқан денсаулық сақтау мекемелерінде жалғасты. Тұрғындардың сапалы өмірі мен ұзақтығына әсер етудің жоғары дәрежесін ескере отырып, нейрохирургия, қан тамырлары хирургиясы, кардиохирургия, сондай-ақ травматология, ортопедия және эндопротездеу саласындағы науқастарға медициналық көмек көрсету жоғары технологиялық медициналық көмекті дамытудың басым бағыттары ретінде таңдалды; жаңа медициналық орталықтар салу және олар үшін кадрлар даярлау. Зерттеулер денсаулық сақтау ресурстарын тиімді пайдалану аумақтардың едәуір бөлігіндегі тұрғындарға медициналық көмектің қолжетімділігі мен сапасын жоғары деңгейде қамтамасыз етуге мүмкіндік беретінін көрсетті, сол себепті осы бағытты дамыту бойынша ұсыныстар әзірлеу болды.[4].

Кілт сөздер: тұрғындар, емдеу-профилактикалық мекеме, аурухана, медициналық көмек, жоғарғы технологиялық медициналық көмек, сырқаттылық, ота

Жұмыстың мақсаты: Осыған байланысты бұл зерттеудің мақсаты қызметті ұйымдастыруды жетілдіру және жоғары медициналық технологиялардың жаңа федералды орталықтарын дамыту бойынша ұсыныстар әзірлеу болды.

ЗЕРТТЕУ МАТЕРИАЛЫ МЕН ӘДІСТЕРІ

Зерттеу келесі әдістерді қамтитын кешенді әдістеме бойынша жүргізілді: тәжірибені зерттеу және жалпылау, аналитикалық, статистикалық, әлеуметтанулық, экономикалық және т.б. Зерттеу объектісі жоғары медициналық технологиялардың орталықтары болды, ал міндетіміз болып аталған медициналық мекемелердің қызметінің ұйымдастыруын зерттеу болып табылды. Орталық қызметін бағалаудың негізгі критерийлері ретінде жылына төсек-орын күндерінің саны, науқастың стационарда болуының орташа ұзақтығы, төсек-орын айналымы, ауруханаға жатқызу деңгейі алынды.

ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ТАЛҚЫЛАУ

Қазақстан Республикасында жоғары технологиялық медициналық көмекті ұйымдастыруды талдау қазіргі жағдайда мемлекеттік бюджет есебінен халыққа жоғары технологиялық медициналық көмектің негізгі көлемі аймақтық медициналық мекемелерде көрсетілетінін көрсетті. Алайда, бұл көмек көлемі жеткіліксіз, ал тұрғындардың ЖТМК-ні алу үшін кезекте тұру мәселесі қанағаттануының төмен деңгейде болып қалуын көрсетеді. Осы уақытқа дейін Қазақстан Республикасының бірқатар субъектілерінде жылына 100-ден аз жоғары технологиялық хирургиялық араласулар жасалады.[7]

Сонымен бірге, 2020 жылы облыстық (қалалық) ауруханаларға субсидиялар беру арқылы мемлекеттік бюджеттен көрсетілуі жоспарланған жоғары технологиялық медициналық

көмектің көлемімен халықты қамтамасыз етудің орташа деңгейі шамамен 2020 жылға 18% өскені анықталды. Қазақстан Республикасының көптеген субъектілерінде мемлекеттік емханаларда мемлекеттік бюджет есебінен емделетіндердің саны 10 мың халыққа шаққанда 7,3 жетті, ал жалпы алғанда (мемлекеттік бюджет пен субсидиялар) 10 мың халыққа 8,3 құрады, яғни бұл аталған көмек шамамен елімізде немесе 22% көп. [5].

2014 жылы Қазақстан Республикасының 15 республикалық ғылыми-зерттеу орталықтарында медициналық көмек көрсету жөніндегі мемлекеттік тапсырманы орындаушылардың құрамына енді. Ал 2020 жылы мемлекеттік бюджет есебінен жоғары технологиялық медициналық көмек мемлекеттік көмек көрсететін мекемелердің жалпы саны 130-ға жетті. [3].

Қарағанды облысының денсаулық сақтау жүйесін дамытудың жай-күйімен үрдістері қарастырылған. Қарағанды облысының денсаулық сақтау жүйесі халыққа медициналық көмек көрсетудің қол жетімділігін, уақытылы болуын, сапасын және сабақтастығын қамтамасыз етуге бағытталған әлеуметтік-бағдарлы жүйе болып табылады. Бүгінгі күні Қарағанды облысының денсаулық сақтау саласының басты стратегиялық мақсаты елдің тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз ету үшін халықтың денсаулығын жақсарту болып табылады. [1].

2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Қарағанды облысында медициналық ұйымдардың мынадай инфрақұрылымы ұсынылған: 72 мемлекеттік медициналық ұйым, оның ішінде. Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі (ТМККК) аясында 13 дәрігерлік амбулатория, 42 стационарлық, 17 басқа, 46 жекеменшік медициналық ұйымдар жұмыс істейді. Ауылдық денсаулық сақтау саласы 9 орталық аудандық ауруханамен ұсынылған, оның ішінде 8 ауылдық аурухана, 71 ауылдық дәрігерлік амбулатория (АДА), 48 ФАП (фельдшер-акушерлік пункт) және 197 дәрігерлік пункт бар. Төсек саны (денсаулық сақтау жүйесі) 2016 жылғы 7452-тен 2020 жылы 6897-ге дейін азайды. Төсек саны 2020 жылы 5%-ға азайып, 2016 жылғы 58,3-ге қарсы 10 мың халыққа шаққанда 51,4-ды құрады.

1-кесте 2016-2020 жж. төсек санының (денсаулық сақтау жүйесі) динамикасы 100000 адамға шаққанда

Жылдар	Төсектер саны (абсолюттік саны)	100000 адамға шаққанда
2016	7452	58,3
2017	7326	55,2
2018	7289	53,6
2019	7059	52,1
2020	6897	51,4

Пациенттің бекітілген жері бойынша денсаулық сақтау ұйымы пациенттің құжаттар пакетін қағаз немесе электрондық түрде ЖТМК комиссиясының қарауына жібереді.

ЖТМК комиссиясына ұсынылатын құжаттар пакеті мыналарды қамтиды:

1) пациенттің жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;

2) медициналық ұйымға стационарға және (немесе) күндізгі стационарға емдеуге жатқызуға жіберу;

3) емдеуші дәрігердің, бөлімше меңгерушісінің және бас дәрігердің емдеу-алдын алу жұмысы жөніндегі орынбасарының қолдарымен, сондай-ақ денсаулық сақтау ұйымының мөрімен куәландырылған клиникалық диагнозы көрсетілген амбулаториялық пациенттің медициналық картасының немесе стационарлық науқастың медициналық картасының үзіндісін ұсынады;

4) клиникалық-диагностикалық (зертханалық, аспаптық және функционалдық) зерттеулердің нәтижелері, диагностикалау мен емдеудің клиникалық хаттамаларына сәйкес бейінді мамандардың консультациялары.

ЖТМК комиссиясы:

1) пациенттің құжаттар пакетін сырттай, келіп түскен сәттен бастап екі жұмыс күні ішінде қарайды;

2) пациентті ЖТМК көрсететін денсаулық сақтау ұйымына жіберудің негізділігін айқындайды;

3) хаттама түрінде ресімделетін шешім қабылдайды.

Электрондық форматта құрастырылған медициналық ұйымға ауруханаға жатқызуға жолдаманы пациент:

1) веб-порталдан;

2) ЖТМК көрсететін денсаулық сақтау ұйымына емдеуге жатқызу кезінде қабылдау бөлімінен;

3) бекітілген жері бойынша денсаулық сақтау ұйымдарына сұрау салу бойынша ала алады.

ЖТМК көрсететін денсаулық сақтау ұйымы порталда пациенттің құжаттарымен қоса емдеуге жатқызуға түскен жолдаманы келіп түскен сәттен бастап екі жұмыс күні ішінде қарайды және стационарға емдеуге жатқызу күнін айқындайды. Пациенттің бекітілген жері бойынша денсаулық сақтау ұйымы ЖТМК көрсететін денсаулық сақтау ұйымы белгілеген жолдамаға емдеуге жатқызу күнін порталда қарайды және бір жұмыс күні ішінде пациентті стационарға емдеуге жатқызу күні туралы хабардар етеді.

«Халыққа жоғары технологиялық медициналық көмек көрсететін медициналық ұйымдардың қызметін жетілдіру» мақаласы Қарағанды облысында халыққа жоғары технологиялық медициналық көмек көрсету жұмысына арналған. Жоғары технологиялық медициналық көмек өте қымбат, бірақ жоғары тиімді медициналық көмек түрі, пациенттердің денсаулық жағдайын, өмір сүру сапасын айтарлықтай және тұрақты жақсартуға әкеледі және халық үшін өте танымал медициналық көмек түрі болып табылады. ЖТМК диагностика мен емдеудің сапасын оңтайландыруға, олардың тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Зерттеу жұмысының орны Қа-

рағанды қаласының №1,2,3 қалалық ауруханалары, сонымен қатар №30 нысандағы медициналық карта болды. 2016-2020 жж. ЖТМК (жоғары технологиялық медициналық көмек) көрсететін медициналық ұйым емделуге жолдаманы пациенттің құжаттарымен бірге порталда келіп түскен күннен бастап екі жұмыс күні ішінде қарайды және стационарға жатқызу күнін анықтайды. Пациенттің бекітілген тұрғылықты жері бойынша денсаулық сақтау ұйымы порталда денсаулық сақтау ұйымы көрсеткен жолдамадағы емделуге жіберілген күнін тексереді және пациентті бір жұмыс күні ішінде стационарға жатқызу күні туралы хабарлайды.

ӘДЕБИЕТ

- 1 Аймағамбетов Е.Б., Тынгишева А.М.Қарағанды облысының денсаулық сақтау жүйесінің ағымды жағдайы // «Вестник Карагандинского университета» - 2019 - № 2(94). - С.11-18
- 2 Арзыкулов Ж.А. Анализ состояния и перспективы высокоспециализированной медицинской помощи в республике Казахстан: статья// Вестник хирургии Казахстана – 2015. - №2, 43 шығырылым. 10-12 бет.
- 3 Жумағалиев А.М. Состояние высокоспециализированной медицинской помощи, оказываемой республиканскими организациями здравоохранения в Республике Казахстан. Медицина и Экология - 2010. - №4. - С. 251-254
- 4 Кобжанова. Анализ деятельности стационара областного медицинского центра в условиях Единой национальной Системы здравоохранения//«Медицина и экология», - 2011. - № 4 (61). - С. 96-98.
- 5 Локк Е.Н. Анализ современного состояния Службы управления качеством медицинских услуг в областном медицинском центре г. Караганды// Журнал «Медицина и экология», - 2011. - № 4 (61). - С. 94-96.
- 6 Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 8 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-238/2020 «Мамандандырылған, оның ішінде жоғары технологиялық медициналық көмек көрсету қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет

министрлігінде 2020 жылғы 10 желтоқсанда № 21746 болып тіркелді. 2020 ж.107 бет

7 Қуандықов Т.К., Мұтағыров В.В., Данияров А.А., Мереев Н.М., Өмірбек А.Н. Ишемиялық инсульттің қауіп факторлары //«Медицина (Almaty). – 2018. – №4 (190). – С. 80-88.

REFERENCES

- 1 Ajmagambetov E.B., Tyngisheva A.M.Қарағанды облысының денсаулық сақтау жүйесінің ағымды жағдайы // «Vestnik Karagandinskogo universiteta» - 2019 - № 2(94). - S.11-18
- 2 Arzykulov Zh.A. Analiz sostojaniya i perspektivy vysokospecializirovannoj medicinskoj pomoshhi v respublike Kazakhstan:stat'ja// Vestnik hirurgii Kazahstana – 2015. - №2, 43 shyryrylym. 10-12 bet.
- 3 Zhumagaliev A.M. Sostojanie vysokospecializirovannoj medicinskoj pomoshhi, okazyvaemoj respublikanskimi organizacijami zdavoohranenija v Respublike Kazahstan.Medicina i Jekologija - 2010. - №4. - S. 251-254
- 4 Kobzhanova. Analiz dejatel'nosti stacionara oblastnogo medicinskogo centra v uslovijah Edinoj nacional'noj Sistemy zdavoohranenija//«Medicina i jekologija», - 2011. - № 4 (61). - S. 96-98.
- 5 Lokk E.N. Analiz sovremennogo sostojaniya Sluzhby upravlenija kachestvom medicinskih uslug v oblastnom medicinskom centre g. Karagandy// Zhurnal «Medicina i jekologija», - 2011. - № 4 (61). - S. 94-96.
- 6 Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 8 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-238/2020 «Мамандандырылған, оның ішінде жоғары технологиялық медициналық көмек көрсету қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 10 желтоқсанда № 21746 болып тіркелді. 2020 ж.107 бет
- 7 Қуандықов Т.К., Мұтағыров В.В., Данияров А.А., Мереев Н.М., Өмірбек А.Н. Ишемиялық инсульттің қауіп факторлары //«Медицина (Almaty). – 2018. – №4 (190). – С. 80-88.

Поступила 26.10.2022

N. M. Abdiev¹, M. D. Brimzhanova¹, Kh. E. Rustamova⁴, S. M. Arinova², Sh. Zh. Dzhaketaeva², Zh. C. Ualikhanzyz³, N. U. Shintaeva², Zh. E. Khassenova⁵
«IMPROVING THE ACTIVITIES OF MEDICAL ORGANIZATIONS PROVIDING HIGH-TECH MEDICAL CARE TO THE POPULATION»

¹KEAQ «Қазақстан медициналық университеті «ҚДЖСМ»» Алматы қ

²Karaganda Medical University School of Public Health (Karaganda, Kazakhstan)

³Kozha Akhmet Yassawi international Kazakh-Turkish University Department of Preventive Medicine Turkestan, Kazakhstan)

⁴The Department of public health of the Tashkent State Medical Institute (Tashkent, Uzbekistan)

⁵MSE to the right of business «Regional Mental Health Center psychiatrist»(Karagandy, Kazakhstan)

The article considers "Improving the activities of medical organizations providing high-tech medical care to the population" is devoted to the work of high-tech medical care to the population in the Karaganda region. High-tech medical care is a very expensive, but highly effective type of medical care, leading to a significant and lasting improvement in the health status, quality of life of patients and is a very popular type of medical care for the population. HTMP allows to optimize the quality of diagnostics and treatment, to increase their effectiveness. The place of the research work was the city hospitals No. 1,2,3 of the city of Karaganda, as well as the medical record form No. 30 for 2016-2020. The medical organization providing HTMC (high-tech medical care) considers the referral for treatment along with the patient's documents on the portal within two working days from the date of receipt and determines the date of hospitalization to

the hospital. The healthcare organization at the patient's approved place of residence checks the date of admission for treatment in the referral indicated by the healthcare organization on the portal and informs the patient about the date of admission to the hospital within one working day.

Key words: population, medical institution, hospital, medical care, high-tech medical care, morbidity, operation

Н. М. Абдиев¹, М. Д. Бримжанова¹, Х. Е. Рустамова⁴, С. М. Аринова², Ш. Д. Джакетаева²,
К. У. Жолдас³, Н. У. Шинтаева², Ж. Е. Хасенова⁵

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МЕДИЦИНСКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ, ОКАЗЫВАЮЩИХ
ВЫСОКО ТЕХНОЛОГИЧЕСКУЮ МЕДИЦИНСКУЮ ПОМОЩЬ НАСЕЛЕНИЮ

¹Школа общественного здоровья (Караганда, Казахстан)

²Казахстанский медицинский университет, кафедра общественного здравоохранения (Алматы, Казахстан)

³Кафедра профилактической медицины Международного казахско-турецкого университета имени Кожа Ах-мета Ясауи, г. Туркестан, (Туркестан, Казахстан)

⁴Кафедра общественного здравоохранения Ташкентского государственного медицинского института (Ташкент, Узбекистан)

⁵«Областной центр психического здоровья» (Караганда, Казахстан)

Статья «Совершенствования деятельности медицинских организации оказывающих высоко технологическую медицинскую помощь населению» посвящена о работе высоко технологичной медицинской помощи населению в Карагандинской области. Высоко технологичная медицинская помощь является очень затратным, но высокоэффективным видом медицинской помощи, приводящим к существенному и стойкому улучшению состояния здоровья, качества жизни пациентов и является очень весьма востребованным видом медицинской помощи населению. ВТМП позволяет оптимизировать качество диагностики и лечения, повысить их результативность. Место проведения исследовательской работы являлась городские больницы №1,2,3 города Караганды а также медицинский учетный документ формы №30 за 2016-2020 годы. Медицинская организация, предоставляющая ВТМП (высоко технологичная медицинская помощь), рассматривает направление на лечение вместе с документами пациента на портале в течение двух рабочих дней с момента получения и определяет дату госпитализации в стационар. Организация здравоохранения по утвержденному месту жительства пациента проверяет дату поступления на лечение по направлению, указанному организацией здравоохранения на портале, и информирует пациента о дате поступления в стационар в течение одного рабочего дня.

Ключевые слова: население, лечебно-профилактическое учреждение, стационар, медицинская помощь, высокотехнологичная медицинская помощь, заболеваемость, операция